

Podstawowe problemy i potrzeby edukacyjne administracji geologicznej

Anita Starzycka¹, Maja Kowalska¹

A. Starzycka

M. Kowalska

Key educational needs of the geological administration. Prz. Geol. 63: 1312–1320.

A b s t r a c t. The existing geological administration, established as part of administrative reform in 1999, is governed by a system of legislative acts. District and provincial government have been assigned a number of new powers and obligations, including geology-related tasks. District or provincial geologist must possess a very extensive knowledge covering, inter alia, reservoir and environmental engineering, hydrogeology, as well as legal aspects. Therefore, geological administration staff members are required to improve their knowledge on a continuous basis. Moreover, efficient experience sharing between those in charge of geological matters at authorities of various levels is needed.

The Polish Geological Institute – NRI launched the project headed “Support from National Geological Survey to the local government administration performing the tasks of geological administration” in 2014. This is the first meaningful training project targeted at those performing the tasks of district and provincial geologists. The key purpose of the project is to provide technical support to the geological administration by enabling geological staff members to participate in training events in order to enhance professional knowledge and skills in the area of broadly defined geology. Moreover, it is vital to enable direct contacts and opinion sharing between themselves, as well as with experts and staff members of the Polish Geological Survey and Polish Hydrogeological Survey.

The existing status of knowledge held and educational needs of the target group had to be first identified in order to develop an optimal training curriculum for staff members of the geological administration. Considering the necessity to improve professional knowledge and skills of those in charge of geology in district and provincial authorities, regular training cycles are much needed.

Keywords: geological administration, district geologist, provincial geologist, training, competences

Administracja geologiczna została ustalona w obecnej formie przez reformę administracyjną z 1999 r. oraz system aktów prawnych. Nowo utworzone samorządy powiatowe i wojewódzkie otrzymały szereg kompetencji i obowiązków, w tym zadania z zakresu geologii. Obecnie funkcjonowanie administracji geologicznej reguluje ustawa Prawo geologiczne i górnicze oraz Ustawa o samorządzie powiatowym, a także – w zakresie procedur wydawania decyzji z zakresu geologii – przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Stan zatrudnienia, problemy oraz potrzeby administracji geologicznej zostały rozpoznane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy i przedstawione w dwóch opracowaniach z 2006 i 2009 r.: ekspertyzie sporządzonej dla Ministerstwa Środowiska pt. „Funkcjonowanie administracji geologicznej szczebla powiatowego” (Olejniczak, 2006) oraz dokumencie pt. „Centralny monitoring i system wspomagania działalności administracji geologicznej na szczeblu województw i powiatów – Etap I: Opracowanie założeń programowych” (Olejniczak, 2009).

Jednym z wniosków płynących z powyższych badań była konieczność wzmocnienia administracji geologicznej, także pod względem kwalifikacji pracowników.

Wychodząc naprzeciw potrzebom pracowników administracji geologicznej, PIG-PIB rozpoczął w 2014 r. realizację projektu pt. „Wsparcie przez Państwową Służbę Geologiczną działań administracji samorządowej wykonującej zadania administracji geologicznej”. Jest to pierwszy tak duży projekt szkoleniowy skierowany do osób

pełniących funkcje geologów powiatowych i wojewódzkich. Podstawowym zadaniem projektu jest wsparcie merytoryczne administracji geologicznej poprzez uczestnictwo jej pracowników w szkoleniach, mających na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności zawodowych z zakresu szeroko rozumianej geologii. Niebagatelne znaczenie ma umożliwienie tej grupie zawodowej bezpośrednich spotkań i wzajemnej wymiany poglądów, także z ekspertami oraz z pracownikami państwowej służby geologicznej i państwowej służby hydrogeologicznej.

ROZPOZNANIE POTRZEB EDUKACYJNYCH PRACOWNIKÓW ADMINISTRACJI GEOLOGICZNEJ

Ustalenie programu szkoleń dedykowanych pracownikom administracji geologicznej wymagało w pierwszej kolejności zebrania szczegółowych informacji na temat aktualnego stanu wiedzy i potrzeb edukacyjnych tej grupy. Aby zajęcia szkoleniowe przyniosły zamierzony efekt, należało poznać przyszłych uczestników, w tym ich wykształcenie, warunki pracy, a także oczekiwania i problemy występujące w codziennej pracy geologa powiatowego lub wojewódzkiego. W tym celu przeprowadzono szerokie konsultacje, które pozwoliły ustalić optymalny program szkoleń.

Rozpoznanie potrzeb edukacyjnych pracowników administracji geologicznej przeprowadzono w następujący sposób:

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; anita.starzycka@pgi.gov.pl, maja.kowalska@pgi.gov.pl.

1. Za pomocą ankiety internetowej (zamieszczonej na stronie internetowej projektu <http://www2.pgi.gov.pl/pl/szkolenia-dla-samorzadow.html>, gdzie odpowiedzi można było udzielać od 20 grudnia 2014 r. do 20 marca 2015 r.);

2. Podczas jedenastu bezpośrednich spotkań zorganizowanych w urzędach marszałkowskich w okresie od lutego do marca 2015 r. (spotkania konsultacyjne w urzędach województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, łódzkiego, mazowieckiego, opolskiego, podkarpackiego, podlaskiego, pomorskiego, świętokrzyskiego oraz zachodniopomorskiego);

3. Podczas debaty i dyskusji przeprowadzonych w trakcie konferencji inauguracyjnej projekt szkoleniowy (zorganizowanej 25 lutego 2015 r. w Warszawie);

4. Umożliwiając składanie uwag i wniosków organizatorom projektu szkoleniowego (podczas całego okresu trwania projektu).

ANKIETA INTERNETOWA

Ankieta internetowa była pierwszą, a zarazem najdłuższą trwającą formą konsultacji z pracownikami administracji geologicznej. Została ona umieszczona na dedykowanej projektowi stronie internetowej, ale dostęp do niej mieli wyłącznie pracownicy administracji geologicznej. Kwestionariusz ankiety składał się z 43 pytań związanych z preferowaną tematyką szkoleń oraz czterdziestu pytań tzw. metryczkowych, dotyczących warunków pracy i wykształcenia. W badaniu ankietowym wzięło udział 219 osób, co stanowi ponad połowę pracowników administracji geologicznej. Odpowiedzi udzieliło 9 geologów wojewódzkich i 210 osób zajmujących się sprawami geologii w 207 powiatach lub miastach na prawach powiatu. Wyniki ankiety stanowią zatem portret własny administracji geologicznej w Polsce, umożliwiając jednocześnie ułożenie programu szkoleń zgodnie z oczekiwaniami tej grupy.

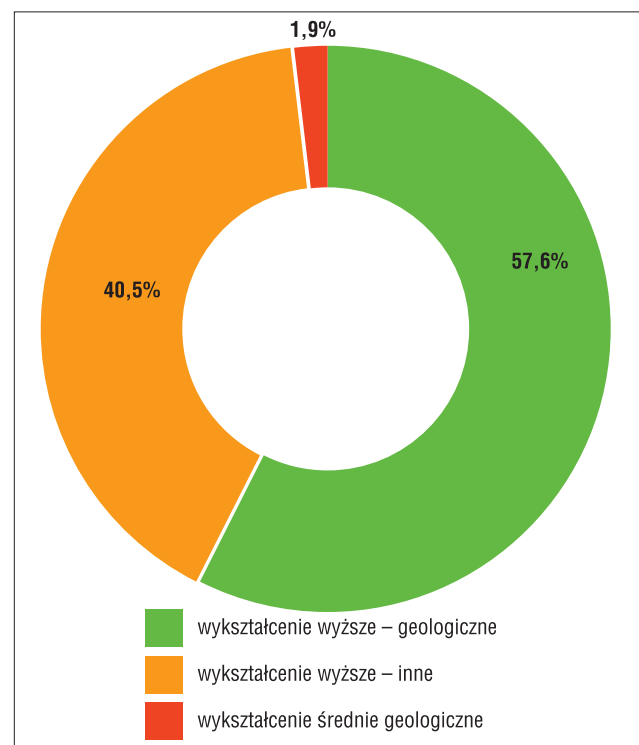
KONSULTACJE W URZĘDACH MARSZAŁKOWSKICH

Kolejną formą konsultacji były bezpośrednie spotkania z geologami wojewódzkimi i powiatowymi w urzędach. Zaproszenia z Państwowego Instytutu Geologicznego zostały skierowane do przedstawicieli administracji geologicznej ze wszystkich województw. Łącznie, we wszystkich spotkaniach, uczestniczyło 160 osób, co stanowi prawie 40% pracowników administracji geologicznej. W niektórych województwach było to pierwsze tego typu spotkanie urzędników zajmujących się sprawami geologii. O poważnym podejściu do tematu świadczy m.in. fakt, że w województwie kujawsko-pomorskim na konsultacje stawili się wszyscy geolodzy powiatowi, a w kilku województwach przyjeżdżało 70–80% kadry, tworzącej administrację geologiczną.

DEBATA I DYSKUSJA PODCZAS KONFERENCJI INAUGURUJĄCEJ PROJEKT

Ważnym elementem konsultacji były debata i dyskusja, przeprowadzone podczas konferencji inauguracyjnej projekt szkoleniowy w dniu 25 lutego 2015 r. w Warszawie.

W debacie udział wzięli przedstawiciele administracji geologicznej szczebla powiatowego i wojewódzkiego, państwowej służby geologicznej, Ministerstwa Środowiska oraz Polskiej Akademii Nauk. W dyskusji głos mógł zabrać każdy uczestnik konferencji. Podczas spotkania rozmawiano o kondycji administracji geologicznej oraz wskazano największe problemy, związane z pełnieniem funkcji geologów powiatowych i wojewódzkich. Uczestnicy obrad wskazywali na bardzo szeroki zakres obowiązków oraz niedobory kadrowe w urzędach, a także na częste zmiany przepisów prawnych i kłopoty z ich interpretacją. Jednym z zasygnalizowanych problemów był brak współpracy pomiędzy różnymi szczeblami administracji geologicznej oraz zdeintegrowane środowisko geologów. Wskazywano, że zagadnienia z zakresu geologii są traktowane w starostwach jako mało istotne, a brak wiedzy bezpośrednich przełożonych, dotyczącej specyfiki pracy geologa, utrudnia jej wykonywanie. Powszechną bolączką okazał się brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań z zakresu geologii. Podkreślano, że środkiem zaradczym mogłaby być zmiana w przepisach, umożliwiająca inny podział opłat za eksploatację kopalin, z przeznaczeniem większej puli na zadania administracji geologicznej. Jako sposób na usprawnienie pracy i podniesienie jej jakości wskazywano także zmiany organizacyjne (m.in. regularne spotkania geologów wojewódzkich z przedstawicielami Ministerstwa Środowiska oraz z geologami powiatowymi), prawne (m.in. wprowadzenie jednolitych sposobów postępowania przy wydawaniu decyzji oraz wzorów wniosków) i ekonomiczne (zwiększenie środków finansowych na zadania realizowane przez administrację geologiczną, która w samorządach realizuje zadania z zakresu administracji rządowej). Podkreślono szczególnie mocno rolę szkoleń i stałego podnoszenia wiedzy i kompe-

Ryc. 1. Wykształcenie pracowników administracji geologicznej – respondentów ankiety internetowej

tencji zawodowych całej grupy urzędników administracji geologicznej.

ZGŁASZANIE UWAG I WNIOSKÓW DO ZESPOŁU PROJEKTOWEGO

Ostatnim elementem konsultacji była możliwość zgłaszania wniosków do organizatorów szkoleń – bezpośrednio bądź na skrzynkę mailową projektu szkoleniowego: szkolenia@pgi.gov.pl. Wnioski te przyjmowane są przez cały czas trwania projektu, czyli do końca grudnia 2015 r.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ADMINISTRACJI GEOLOGICZNEJ

Dzięki tak szerokiej i różnorodnej akcji konsultacyjnej udało się lepiej poznać przyszłych uczestników szkoleń – pracowników administracji geologicznej oraz ustalić najpilniejsze potrzeby edukacyjne. Respondenci ankiety internetowej (219 osób) w większości posiadali wykształcenie wyższe geologiczne (57,6%). Wykształcenie wyższe o innym profilu zadeklarowało 40,5% ankietowanych. Niecałe 2% osób biorących udział w ankiecie miało wykształcenie geologiczne średnie (ryc. 1).

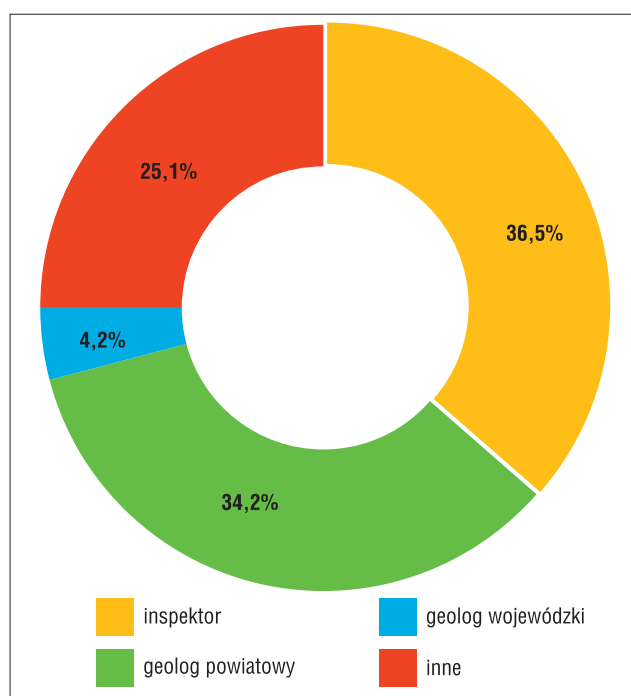
Część pracowników administracji geologicznej – dokładnie 9% – ukończyło studia podyplomowe z zakresu geologii, górnictwa odkrywkowego, a także rolnictwa, ochrony środowiska i zarządzania. Blisko 40% pracowników administracji geologicznej, biorących udział w ankiecie, posiada uprawnienia geologiczne. Ponad połowa (59,2%) respondentów uczestniczyła już w szkoleniach z zakresu wykonywanych obowiązków. Interesująco wypada zestawienie kierunków studiów, których ukończenie deklarowali uczestnicy ankiety. Oprócz wydziałów geologicznych, respondenci studiowali na takich kierunkach jak: górnictwo, geografia, geoinżynieria, oceanografia – wywo-

dzających się z tego samego pnia nauk o Ziemi, co geologia. Jednak część obecnych pracowników administracji geologicznej ukończyła niespokrewnione z geologią kierunki, jak: zootechnika, melioracje i ogrodnictwo, finanse, marketing czy administracja.

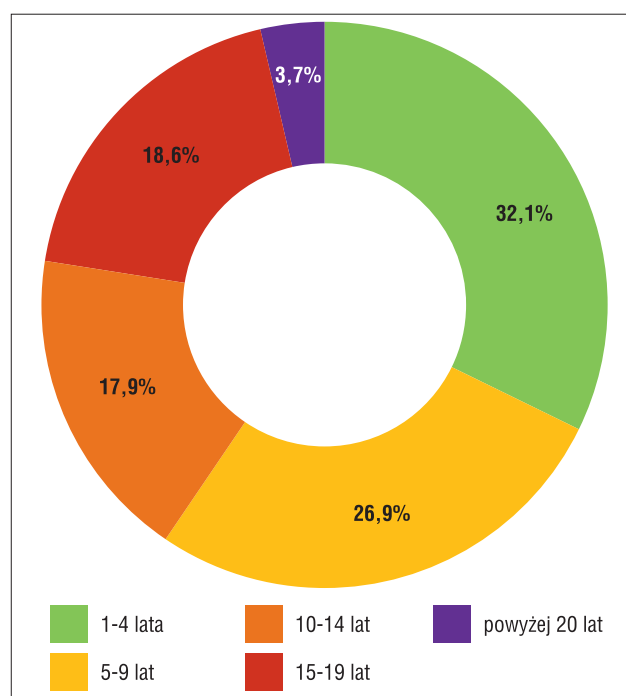
Można jednak zauważyć, że wyniki w dużej mierze zależą też od stażu pracy urzędników zajmujących się geologią, a więc od zdobytego doświadczenia zawodowego. Stanowisko geologa powiatowego zajmowało 34,2% respondentów (ryc. 2). Część osób zajmowała stanowisko inspektora (36,5%), a 29,3% osób piastowało inne funkcje. Wymienić tu można zarówno stanowiska ulokowane wysoko w hierarchii urzędu, np. dyrektor wydziału, kierownik lub główny specjalista, jak i pozostałe, np. młodszy referent lub pomoc administracyjna. Powołanie na stanowisko geologa powiatowego lub wojewódzkiego posiadało 24,6% uczestników ankiety.

Średni staż pracy pracownika administracji geologicznej według respondentów ankiety wynosi 8,5 roku. Rekordziści pracują w administracji geologicznej nawet 35 lat (rozpoczęli pracę jako geolodzy wojewódzcy jeszcze przed reformą administracyjną w 1999 r.), a pracownik o najmniejszym doświadczeniu (po studiach z zakresu kształtowania środowiska) dopiero rozpoczyna pracę w starostwie powiatowym. Staż pracy krótszy niż 10 lat zadeklarowało prawie 60% pracowników w starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich. Blisko jedna trzecia respondentów ma staż pracy krótszy niż 4 lata. Staż pracy w administracji geologicznej przedstawia rycina 3.

Przeważająca część osób była zatrudniona w urzędach na cały etat (75,2%), ale prawie jedna czwarta (22,9% respondentów) tylko na część etatu (w najmniejszym wymiarze – nawet na jedną piątą etatu). Niecałe 2% ankietowanych pracowało na umowę zlecenie lub umowę o dzieło.

Ryc. 2. Stanowisko zajmowane w urzędzie przez respondentów ankiety internetowej

Ryc. 3. Staż pracy respondentów ankiety internetowej w administracji geologicznej

Osoby zajmujące się geologią w starostwach powiatowych przeważnie wykonują swoje obowiązki w pojedynkę. Wyjątkiem są większe miasta (np. Kraków lub Warszawa), gdzie do prowadzenia spraw związanych z geologią zatrudnionych jest zazwyczaj kilka osób. Urzędy marszałkowskie mają liczniejszą obsadę administracji geologicznej, wynoszącą od 3 do 9 osób.

Pracownicy wykonujący zadania z zakresu geologii podlegali w strukturze organizacyjnej urzędów bezpośrednio staroście lub prezydentowi miasta na prawach powiatu (51,9% respondentów) lub innej osobie bądź jednostce organizacyjnej – najczęściej wicestarości lub zastępcy prezydenta miast na prawie powiatu, członkowi zarządu, kierownikom wydziałów: ochrony środowiska, geodezji, rolnictwa, ekologii, a także – w jednym przypadku – kierownikowi wydziału integracji europejskiej.

Zajmowane stanowisko i umiejscowienie w strukturze urzędu wpływa też na sposób wykonywania pracy, m.in. na możliwość podejmowania decyzji lub dysponowanie środkami finansowymi.

Wyniki przeprowadzonej ankiety pokazują, jak zróżnicowany jest zasób wiedzy i doświadczenie pracowników administracji geologicznej. Grupa ta, choć stosunkowo nieliczna (licząca około 400 osób), jest bardzo niejednorodna.

Pracownicy administracji geologicznej wypełniający ankietę mieli możliwość wniesienia własnych uwag, w tym oceny środowiska pracy. Z zebranego materiału wyłania się dość pesymistyczny obraz polskiej geologii szczebla powiatowego i wojewódzkiego. Opinie negatywne, wskazujące na uciążliwości lub nieprawidłowości w miejscu pracy, złożyła przeważająca liczba respondentów.

Najczęściej wskazywano na nadmiar obowiązków (często geologia nie jest jedyną dziedziną, jaką musi zajmować się pracownik), brak czasu i środków finansowych na pracę w terenie, ograniczoną możliwość wykorzystywania samochodów służbowych i brak miejsca na archiwum geologiczne. Często zagadnienia związane z geologią traktowane są w starostwach jako marginalne, mało istotne.

Respondenci zwracali uwagę na brak integracji środowiska administracji geologicznej oraz kontaktów z innymi geologami powiatowymi, wojewódzkimi i osobami zajmującymi się sprawami geologii na poziomie organów centralnych. Znacznym utrudnieniem jest też brak współpracy i zaburzony przepływ informacji pomiędzy organami administracji geologicznej różnych szczebli, a także brak wsparcia i merytorycznej dyskusji, ułatwiających wymianę doświadczeń.

Osobom zajmującym się geologią w urzędach szczebla powiatowego i wojewódzkiego trudności sprawia brak jed-

noznacznej interpretacji niektórych przepisów prawa oraz jednolitych wzorów wniosków i decyzji, które są w obowiązku przyjmować lub przygotowywać. Część tych problemów rozwiązać można przez wprowadzenie częstszych, może nawet cyklicznych szkoleń dla pracowników administracji geologicznej.

POTRZEBY EDUKACYJNE I USTALENIE ZAKRESU SZKOLEŃ DLA ADMINISTRACJI GEOLOGICZNEJ

Przystępując do ustalenia merytorycznej zawartości poszczególnych modułów szkoleniowych należało zatem uwzględnić kilka podstawowych kryteriów: tematykę szkoleń, wynikającą z wcześniejszych uzgodnień, zróżnicowany poziom wykształcenia i doświadczenia przyszłych uczestników oraz poziom administracji geologicznej (województwi lub powiatowy).

W ustalaniu programu szkoleń kolejny raz pomocna okazała się przeprowadzona ankieta internetowa, dzięki której geolodzy mogli sygnalizować swoje potrzeby i preferencje. Zaproponowana w ankiecie lista 43 tematów nie była listą zamkniętą, istniała możliwość zgłoszenia własnego tematu, z czego uczestnicy konsultacji chętnie korzystali. Zagadnienia merytoryczne ujęte były w siedem bloków tematycznych. Wyniki ankiety zostały poddane otwartej dyskusji podczas spotkań konsultacyjnych, dzięki czemu udało się wybrać te zagadnienia, które zaspokoją najpilniejsze potrzeby edukacyjne możliwie największej liczby pracowników zajmujących się geologią w urzędach.

Poniżej w tabelach przedstawiono wyniki konsultacji, dotyczące tematyki szkoleń (tab. 1–6). Poszczególnym zaproponowanym zagadnieniom przypisano znaczenie, korzystając ze skali: bardzo istotne, istotne, mało istotne, nieważne.

W celu sporządzenia rankingu potrzeb edukacyjnych przyjęto system jednolitej punktacji, według której oceniono wyniki głosowania. Ustalono następujące zasady punktacji dla poszczególnych odpowiedzi: bardzo istotne = 3 punkty, istotne = 2 punkty, mało istotne = 1 punkt oraz dla odpowiedzi: nieważne = –1 punkt. Końcowy wynik dla danego zagadnienia stanowił sumę wszystkich punktów przypisanych poszczególnym odpowiedziom.

Ostateczny ranking punktowy zaproponowanych tematów szkoleń dla administracji geologicznej prezentują wykresy przedstawione na rycinach od 4 do 9.

W wyniku analizy rankingu opracowanego na podstawie wyników ankiety internetowej dotyczącej potrzeb szkoleniowych zdecydowano, że część tematów, która uzyskała wysoką punktację, zostanie przedstawiona w for-

Tab. 1. Hierarchia potrzeb szkoleniowych przedstawicieli administracji geologicznej dotyczących tematyki prawnej – wyniki głosowania w ankiecie internetowej

Waga zagadnienia	Bardzo istotne	Istotne	Mało istotne	Nieważne
Nowelizacja ustawy Prawo geologiczne i górnicze	133	73	4	0
Prawo geologiczne i górnicze – zagadnienia ogólne	66	118	21	4
Kodeks postępowania administracyjnego	55	96	54	5
Obowiązki i kompetencje organów koncesyjnych, organów nadzoru górniczego oraz innych instytucji (np. ministerstw, państwowej służby geologicznej, itp.)	81	104	22	3

Tab. 2. Hierarchia potrzeb szkoleniowych przedstawicieli administracji geologicznej dotyczących tematyki gospodarki złożami – wyniki głosowania w ankiecie internetowej

Waga zagadnienia	Bardzo istotne	Istotne	Mało istotne	Nieważne
Racjonalna gospodarka złożami	50	114	40	0
Niekoncesjonowana eksploatacja kopalni	81	82	37	5
Rekultywacja terenów pogórnich, w tym wyrobisk poeksploatacyjnych	115	74	18	1
Projekty robót geologicznych	143	64	3	0
Wydobycie kopalni na własne potrzeby	65	76	60	8
Metody obliczania zasobów kopalni w złożu	50	94	54	1
Projekt zagospodarowania złóż i jego zatwierdzenie	38	98	56	10
Dokumentowanie złóż kopalni	79	99	24	0
Klasyfikacja złóż i kategorie ich rozpoznania	22	118	60	0
Decyzje (postępowanie) koncesyjne	158	47	6	0
Likwidacja zakładu górniczego	85	95	22	3
Prowadzenie ruchu w zakładach górniczych w warunkach koncesji udzielonej przez starostę i marszałka	101	75	31	2

Tab. 3. Hierarchia potrzeb szkoleniowych przedstawicieli administracji geologicznej dotyczących tematyki geoinformacji i baz danych – wyniki głosowania w ankiecie internetowej

Waga zagadnienia	Bardzo istotne	Istotne	Mało istotne	Nieważne
System geoinformacyjny „GEOINFONET”	54	125	28	2
Informacja kartograficzna	34	108	62	3
Dostęp do informacji o środowisku dla społeczeństwa	62	105	40	0
Informacja geologiczna - rodzaje, własność, udostępnianie	132	76	6	0
Centralna Baza Danych Geologicznych	44	129	37	1
Dyrektywa INSPIRE w geologii	31	105	69	3
Archiwizowanie danych geologicznych i archiwa geologiczne	96	92	23	2

Tabela 4. Hierarchia potrzeb szkoleniowych przedstawicieli administracji geologicznej dotyczących tematyki geologii środowiskowej – wyniki głosowania w ankiecie internetowej

Waga zagadnienia	Bardzo istotne	Istotne	Mało istotne	Nieważne
Wpływ poszukiwań i wydobycia kopalni na poszczególne elementy środowiska	61	111	31	3
Gospodarka odpadami w procesie poszukiwania i eksploatacji kopalni	54	102	49	2
Zagospodarowanie przestrzenne a działalność poszukiwawczo – wydobywcza	80	105	22	3
Oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko oraz oddziaływania na obszary natura 2000 w kontekście poszukiwania i wydobywania kopalni ze złóż	74	100	31	4

mie materiałów szkoleniowych lub artykułów. Wybrane zagadnienia zostały zaprezentowane w postaci referatów na konferencji inauguracyjnej projektu szkoleniowy w Warszawie w dniu 25 lutego 2015 r.

W fazie finalnej zaproponowano następujący zestaw tematów szkoleniowych:

1. Prowadzenie ruchu w zakładach górniczych w warunkach koncesji udzielonej przez starostę i marszałka.

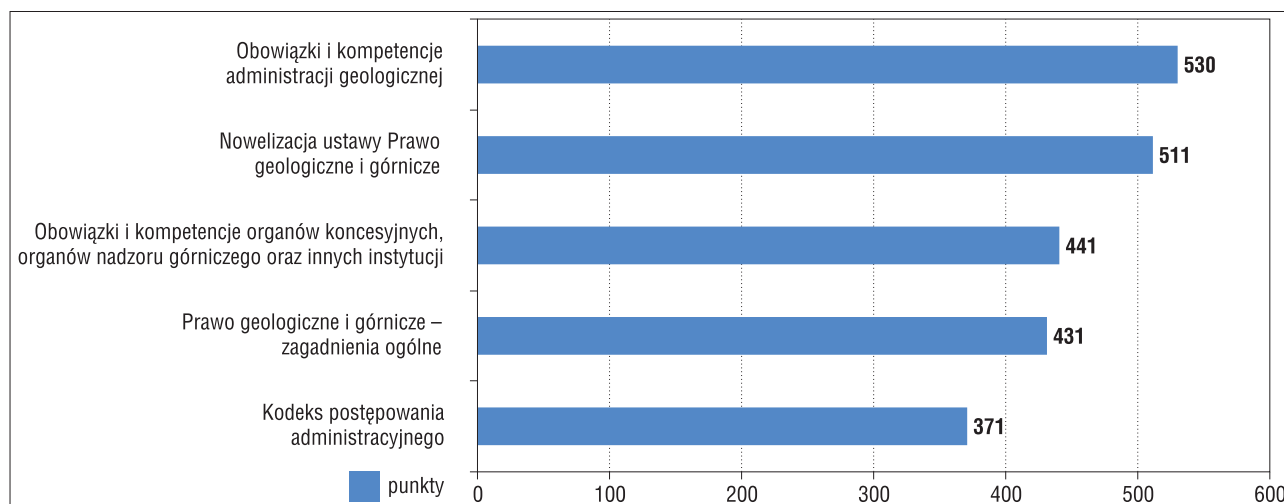
Tab. 5. Hierarchia potrzeb szkoleniowych przedstawicieli administracji geologicznej dotyczących tematyki hydrogeologii – wyniki głosowania w ankiecie internetowej

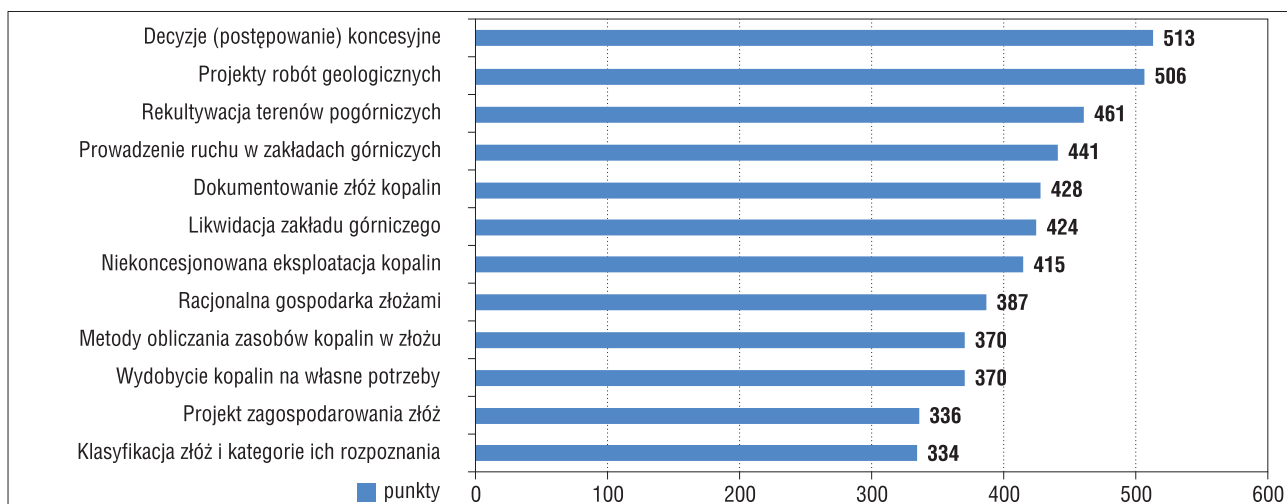
Waga zagadnienia	Bardzo istotne	Istotne	Mało istotne	Nieważne
Zasady dokumentowania zasobów wód podziemnych	133	70	9	0
Zasady projektowania ujęć wód podziemnych	109	80	22	0
Pozwolenia wodno-prawne na pobór wód powierzchniowych	80	88	40	4
Strefy ochronnych ujęć wód podziemnych oraz obszarów ochronnych głównych zbiorników wód podziemnych	91	101	19	0
Rozpoznawanie, ustalanie i zagospodarowanie zasobów wód podziemnych	103	91	15	0
Wpływ poszukiwań i wydobycia kopaliny na zasoby i jakość wód	63	107	36	2
Migracja zanieczyszczeń w podłożu gruntowym	67	105	35	1

Tab. 6. Hierarchia potrzeb szkoleniowych przedstawicieli administracji geologicznej dotyczących tematyki geozagrożeń i geologii inżynierskiej – wyniki głosowania w ankiecie internetowej

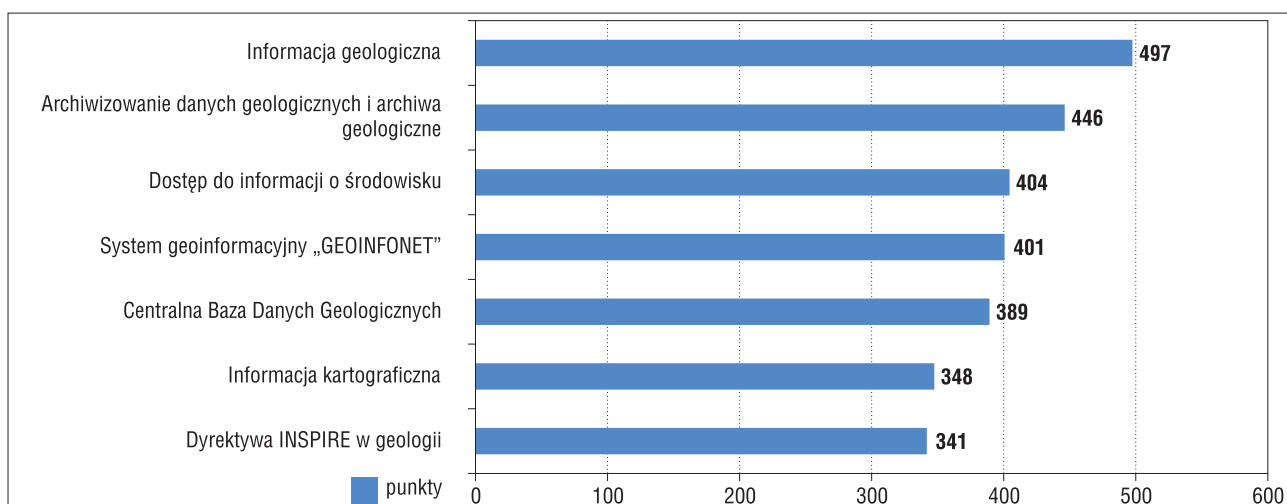
Waga zagadnienia	Bardzo istotne	Istotne	Mało istotne	Nieważne
Ruchy masowe ziemi	134	54	25	1
Energia geotermalna ze szczególnym uwzględnieniem gruntowych pomp ciepła	90	106	17	1
Odwodnienia budowlane	51	102	54	2
Badania geologiczno - inżynierskie przy realizacji inwestycji liniowych i kubaturowych	74	98	34	2
Warunki posadowienia i bezpieczeństwa budowli	75	96	33	4

2. Rekultywacja terenów pogórnich.
3. Projekt robót geologicznych.
4. Projekt zagospodarowania złoża.
5. Planowanie przestrzenne a działalność regulowana prawem geologicznym i górnictwem.
6. Postępowanie koncesyjne w praktyce terenowych organów administracji geologicznej.
7. Centralna Baza Danych Geologicznych – dane geologiczne gromadzone w Centralnej Bazie Danych Geologicznych oraz tematycznych bazach prowadzonych przez PIG-PIB.
8. Informacja geologiczna.
9. Archiwizowanie danych geologicznych i archiwa geologiczne.
10. Rozpoznawanie, ustalanie i zagospodarowanie zasobów wód podziemnych.
11. Zasady dokumentowania wód podziemnych.
12. Zasady projektowania ujęć wód podziemnych.
13. Rozpoznawanie i monitorowanie wód zanieczyszczonych jako podstawa planowania remediacji zanieczyszczeń historycznych.
14. Monitoring wód podziemnych.

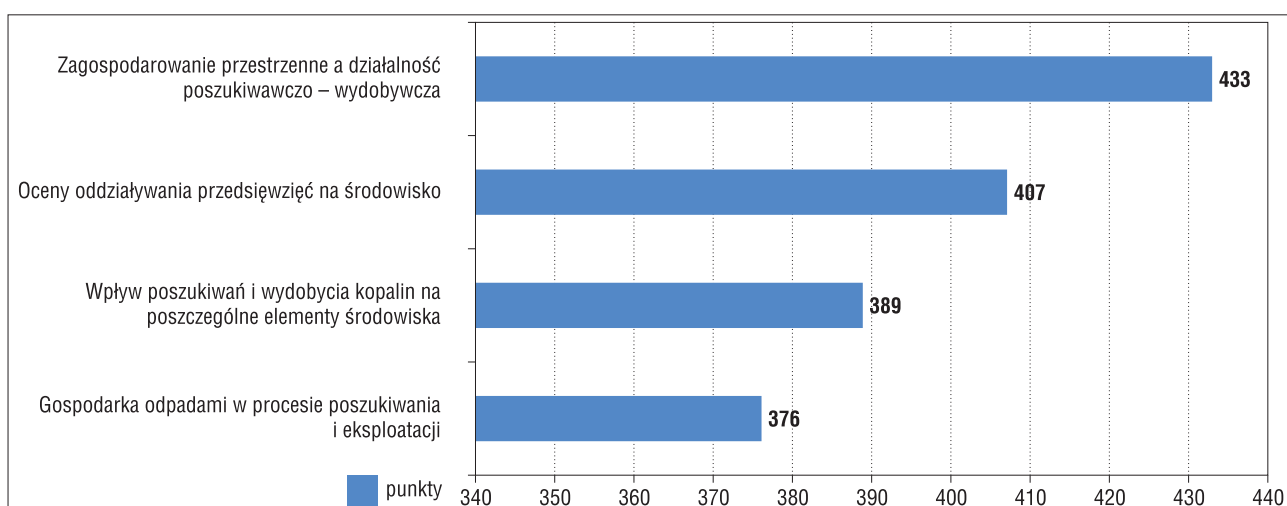
Ryc. 4. Ranking punktowy tematów szkoleń dla administracji geologicznej – aspekty prawne

Ryc. 5. Ranking punktowy tematów szkoleń dla administracji geologicznej – geologia złóż

Ryc. 6. Ranking punktowy tematów szkoleń dla administracji geologicznej – geoinformacja i geologiczne bazy danych

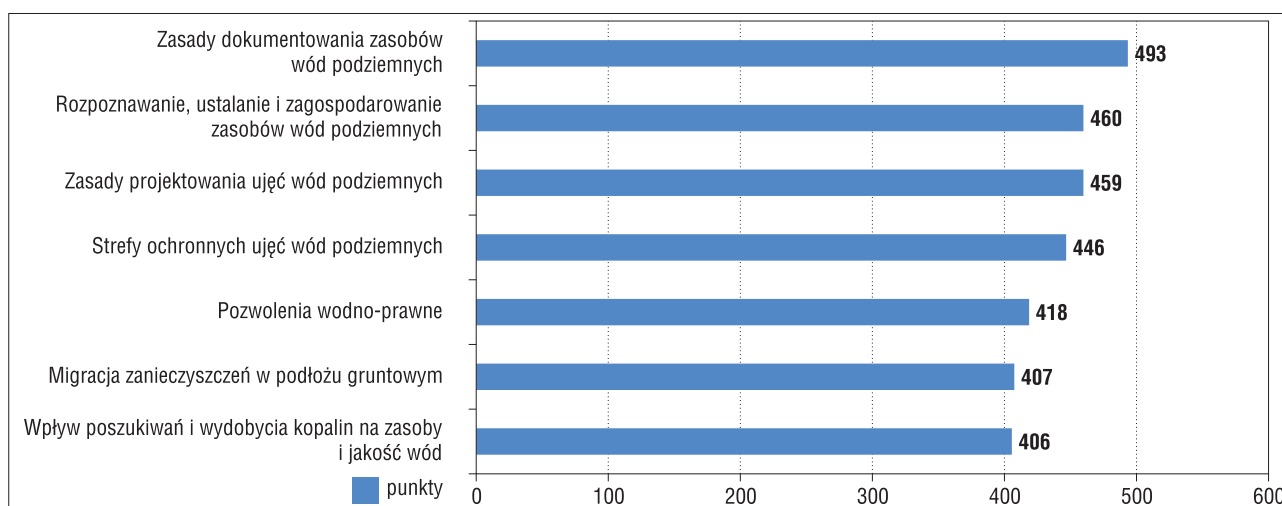
Ryc. 7. Ranking punktowy tematów szkoleń dla administracji geologicznej – geologia środowiska

15. Problemy badań geologiczno-inżynierskich i geotechnicznych, a procedury administracyjne.

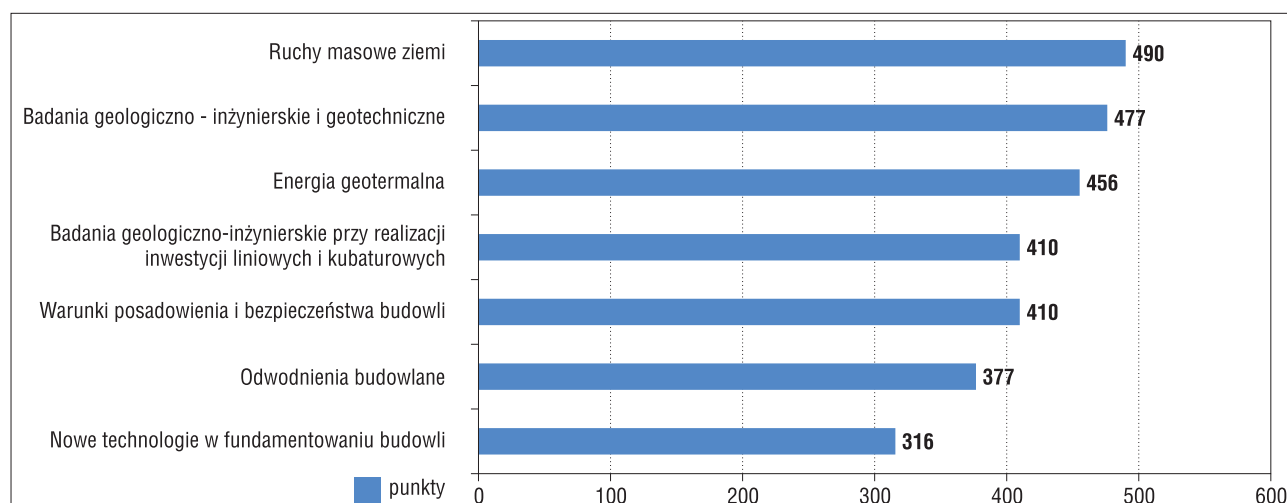
16. Ruchy masowe ziemi i System Osłony Przeciwoświatkowej (SOPO) a obowiązki administracji.

17. Perspektywy rozwoju geotermii niskotemperaturowej a procedury administracyjne.

18. Dokumentowanie wód termalnych – procedury i aspekty praktyczne.

Ryc. 8. Ranking punktowy tematów szkoleń dla administracji geologicznej – hydrogeologia

Ryc. 9. Ranking punktowy tematów szkoleń dla administracji geologicznej – geozagrożenia i geologia inżynierska

19. Problematyka prowadzenia rejestru terenów historycznie zanieczyszczonych oraz ocen stanu środowiska przez administrację samorządową i państwową.

20. Odpady a rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych – aspekty formalno-prawne.

21. Geośrodowiskowe dane przestrzenne jako narzędzie w zarządzaniu zasobami naturalnymi.

Powyższe zagadnienia zostały przedstawione podczas cyklu szkoleń zorganizowanych w ramach projektu „Wsparcie przez Państwową Służbę Geologiczną działań administracji samorządowej wykonującej zadania administracji geologicznej”. Szkolenia dla osób pełniących funkcje geologów powiatowych i wojewódzkich odbyły się w dwóch cyklach tematycznych: I – Gdańsk (7–9 września), Warszawa (22–24 września), Wrocław (28–30 września) i Kraków (21–23 października) oraz II – Gdańsk (27–29 października), Kraków (3–5 listopada), Wrocław (17–19 listopada) i Warszawa (24–26 listopada).

PODSUMOWANIE

Funkcjonujący dziś system administracji geologicznej kształtował się przez ostatnie 15 lat, a obowiązki i kompetencje tej grupy zmieniały się wraz korektą aktów praw-

nych. Zakres wiedzy, jaką powinna dysponować osoba pełniąca funkcję geologa powiatowego lub wojewódzkiego jest obecnie bardzo szeroki i obejmuje m.in. zagadnienia z geologii złożowej, środowiskowej, inżynierskiej, hydrogeologii, a także związane z powyższymi zagadnieniami aspekty prawne. Wymaga to od pracowników administracji geologicznej ciągłego dokształcania się, a także efektywnej wymiany doświadczeń pomiędzy osobami zajmującymi się sprawami geologii w urzędach różnego szczebla.

Administracja geologiczna jest grupą bardzo niejednorodną – zarówno pod względem wykształcenia, stażu pracy i doświadczenia zawodowego, a co za tym idzie – kwalifikacji. Problemy z interpretacją przepisów prawnych, niedobory kadrowe w urzędach, a także zdezintegrowane środowisko administracji geologicznej wpływają negatywnie na funkcjonowanie tej grupy. Powyższe czynniki powodują, że potrzeby szkoleniowe osób zajmujących się geologią w urzędach są bardzo zróżnicowane i znalezienie wspólnego mianownika jest bardzo trudne.

W wyniku przeprowadzonych szerokokierunkowych konsultacji opracowano program szkoleń dla przedstawicieli administracji geologicznej. Program ten stanowi konieczny kompromis pomiędzy potrzebami geologów szczebla

powiatowego i wojewódzkiego oraz uwzględnia główne rozpoznane problemy występujące na terenie całej Polski, bez zagłębiania się w lokalne różnice.

Potrzeba stałego podnoszenia wiedzy i kompetencji zawodowych osób zajmujących się sprawami geologii w urzędach szczebla powiatowego i wojewódzkiego wskazuje na zasadność wprowadzenia cyklicznego systemu szkoleń. Jest to niezbędny element umożliwiający poprawę funkcjonowania i zwiększenia efektywności pracy administracji geologicznej, a tym samym lepszego zarządzania zasobami naturalnymi kraju.

Problemy sygnalizowane przez przedstawicieli administracji geologicznej, na które napotykają w codziennej pracy, zróżnicowany poziom wykształcenia i posiadanej wiedzy wskazują na zasadność prowadzenia kompleksowych projektów szkoleniowych. Z uzyskanych od pracowników administracji geologicznej informacji wynika, że geolodzy mają ograniczoną możliwość uczestnictwa w odpłatnych kursach. Szkolenia są niezbędne do prawidłowego wykonywania zadań przewidzianych w prawie oraz do podnoszenia swoich kwalifikacji. Mają tym samym wpływ na sprawne funkcjonowanie administracji geologicznej. Zasadne wydaje się wprowadzenie systemu szkoleń o zróżnicowanej tematyce, obejmującego wszystkie zagadnienia, z którymi mogą się spotkać na stanowisku

pracy geolodzy powiatowi i wojewódzcy. Ze względu na odmienne zadania i uprawnienia celowe byłoby rozdzielnie szkoleń dla przedstawicieli obu wymienionych grup. Niezbędne jest także umożliwienie wzajemnych, regularnych spotkań pracowników administracji geologicznych, jak również możliwość odbywania konsultacji z ekspertami, w tym z przedstawicielami państwowej służby geologicznej, państwowej służby hydrogeologicznej, Ministerstwa Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innych urzędów.

LITERATURA

- OLEJNICZAK K. 2006 – Funkcjonowanie administracji geologicznej szczebla powiatowego. Ekspertyza dla Ministerstwa Środowiska. CAG Państw. Inst. Geol., Warszawa
- OLEJNICZAK K. 2007 – Funkcjonowanie administracji geologicznej szczebla powiatowego wg stanu na 2006 r. *Prz.Geol.*, 55: 529–534.
- OLEJNICZAK K. 2009 – Centralny monitoring i system wspomaganie działalności administracji geologicznej na szczeblu województw i powiatów – Etap I: Opracowanie założeń programowych. CAG Państw. Inst. Geol.
- USTAWA z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Dz.U. z 2014 r. poz. 613 ze zm.
- USTAWA z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 1392 ze zm.
- USTAWA z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 1445 ze zm.